

BARBARA POLDERMAN NEEMT EEN VOORSPRONG OP ZICHZELF

Het thema van het werk van Barbara Polderman lijkt klassiek. De Arnhemse kunstenares maakt levensgrote beelden van mensen en dieren. Door haar bijzondere materiaalkeuze ontstaan echter unieke portretten, die juist in hoge mate materieloos zijn.

Door Martin Pieterse

Hoe beeld je een wolf uit, zonder dat het resultaat lijkt op een plaatje uit een biologieboek? Met andere woorden: hoe ziet de geest van een wolf eruit, en hoe vang je die geest in een vorm? De levensgrote wolf die Barbara Polderman in 2004 voor een particulier maakte, lijkt beslist niet op een zoologisch correcte wolf. Het is een wolf, omdat het beeld van binnenuit 'wolvig' is. De wolvigheid heeft bezit genomen van het materiaal. Een onzichtbare, spirituele wolf is quasi ondergedompeld in een lappenmand, om er als materiële wolf uit te klimmen: een wolf van bruine en grijze lapjes, en restjes bont. Nu staat hij bij iemand in de kamer: een dreigende oerkracht, zoekend naar de geur van zijn prooi. Een wolf zoals een Indiaanse sjamaan hem meteen zou herkennen.

Materialen

De meestal levensgrote mens- en dierfiguren van Barbara Polderman zijn gemaakt van allerlei hergebruikte spullen: lapjes stof, breisels, gordijnkwasten, kledingknopen, restjes bont, repen tapijt en gobelin. De materialen zijn met een zichtbaar engeligeduld op een ondergrond aangebracht, gespannen over een stevig geraamte, soms aangevuld met elementen van keramiek. Het is een ambachtelijke, zeer tijdrovende manier om een sculptuur te maken. Polderman heeft deze bewerkelijke techniek met opzet gekozen. 'Het maken, en de tijd die ik eraan besteed, zijn het allerbelangrijkste', zegt ze met nadruk. 'Omdat de uitvoering zo lang duurt, kan ik er ook lang en indringend over nadenken.'

'Natuurlijk moet het basisidee kloppen, dat ook. Ik heb veel ideeën, al vind ik uiteindelijk 98 van de honderd ideeën niet goed genoeg. Alleen als een idee heel krachtig is, begin ik eraan. Maar pas doordat ik er zo langdurig fysiek mee bezig ben, letterlijk steekje voor steekje, raakt zo'n idee ook echt beziel. Mijn energie en concentratie sijpelen als het ware door in het werk.' Barbara Polderman spreekt liever niet over een meditatieproces. 'Daarvoor is het te fysiek. Maar het is wel een proces waarbij ik probeer om het oorspronkelijke idee een stuk verder te krijgen, dan ik het vooraf heb bedacht. Ik laat mezelf al doende dingen zien, waarvan ik het bestaan niet vermoedde. Ik neem tijdens het maken als het ware een voorsprong op mezelf.' Ze wijst op een beeldengroep, getiteld *Liggende vrouw*

strijder (2009), mixed media, 195x50x55 cm.

met drie paarden. 'In de oorspronkelijke opzet droeg de liggende vrouw één paard op haar borst. Ik heb er lang aan gewerkt, wel een maand of drie, heel intensief. Na enige tijd zag ik dat één paard niet genoeg was, maar dat het er drie moesten zijn. Dus werden het er drie. Het is belangrijk om een sterk idee te hebben, als je vervolgens maar bereid bent om dat idee ook weer los te laten. Je moet je niet vastklampen aan je eigen zekerheden. Vergelijk het met een reis: het is lekker veilig als je precies weet waar je reis naartoe gaat, langs een vertrouwde route. Maar een reis wordt pas een avontuur als je je onderweg laat verrassen door nieuwe, onverwachte ervaringen.'

Verschil

Barbara Polderman creëert zowel mens- als dierfiguren. Volgens haar maakt het een groot verschil, of ze een mens of een dier uitbeeldt. Ook voor de beschouwer. 'Ieder mens is in staat om andere mensen te duiden. Je ziet meteen of iemand een man of een vrouw is, jong of oud, zwaarmoedig of vrolijk. Dat is bij dieren veel moeilijker. Dieren laten zich niet in een oogopslag interpreteren. Dat maakt een dierfiguur vaak mysterieuzer. Aan de andere kant kun je de grotere 'leesbaarheid' van een mensfiguur ook bewust inzetten om de kijker tot nadenken aan te sporen.' Ze wijst op een beeld van een man en een vrouw, die innig in elkaars armen liggen. 'Ieder mens begrijpt meteen wat hier aan de hand is. Ieder mens is vertrouwd met een kus of een omhelzing. Het is iets intiem, maar ook iets universeel menselijks. Ik zet de tijd als het ware stil op het moment waarop twee mensen heel dicht bij elkaar zijn, lichamelijk en emotioneel. Een moment waarop mensen geneigd zijn te denken: goh, wat zijn we nu dicht bij elkaar! Maar zodra je dat denkt, sta

je eigenlijk al weer op afstand van je samenzijn, op afstand van de ander. Nabijheid en afstand op hetzelfde moment: iedereen heeft het wel eens ervaren.'

Olifanten

Recent maakte Barbara Polderman grote indruk met een complete familie olifanten, vrijwel geheel gemaakt van stofresten en andere hergebruikte materialen. De groep groeide uit tot een ware publiekslieveling, niet in de laatste plaats omdat de bijna levensgrote dieren overweldigend aanwezig zijn, en beziel lijken met waarachtig leven. Letterlijk een 'groot' werk, dat tijdens de expositie Made in Arnhem Invites in 2009 bijna een hele zaal van het Arnhemse Gemeentemuseum in beslag nam. Groot, en groots. Barbara Polderman moet een beetje lachen. 'Ik vind het niet belangrijk dat mijn werk over grote of grootse onderwerpen gaat. De dingen die ik bedenk bestaan vaak al. Het is vooral interessant om in de diepere lagen van een wezen door te dringen. De mentale en de fysieke kant van dit proces moeten in balans zijn. Pas dan kan een werk uitdrukken wat ik bedoel. Het is niet zo belangrijk om het allemaal theoretisch te onderbouwen. Het is een samengaan van intuïtie en ratio.' Als kunstenaar heeft Barbara Polderman zich erbij neergelegd, dat ze nooit meer onbevungen overweldigd kan worden door haar eigen werk, zoals haar publiek vaak overweldigd wordt. Maar soms wordt ook zij nog onverwacht door haar scheppingen gegrepen. 'Mijn werk *Uil op nest* heeft ooit een lange reis langs allerlei tentoonstellingen gemaakt. Ik had het zeker anderhalf jaar niet meer gezien. Toen ik het voor het eerst na al die tijd weer zag, was ik er oprecht door verrast en ontroerd. Ik hoop dat mijn publiek het ook zo ervaren heeft.'

vrouw met hoed (2007), mixed media, 110x65x65 cm.

Barbara Polderman (Wisch 1971)

Opleiding:

1992 - 1996 Hogeschool voor de Kunsten Arnhem
1997 - 1998 Sint Joost Breda (tweede fase)

Exposities, onder andere:

2004: Kunstuitleen Friesland
2006: Reuten Galerie, Amsterdam
2007: Gallery Long & Ryle, Londen
2008: Galerie Ron Mandos, Amsterdam
2009: Museum voor Moderne Kunst, Arnhem
2010: Museum Het Valkhof, Nijmegen
2011: Galerie SANAA, Utrecht

Werk van Barbara Polderman is onder andere opgenomen in de collecties van de Rabobank, Museum het Valkhof in Nijmegen, het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem, en in de kunstcollectie van de provincie Gelderland. Ze heeft diverse prijzen voor haar werk ontvangen, onder andere in Duitsland. Barbara Polderman woont en werkt in Arnhem.